

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJNER LAJOS.

Előfizetési árak:
 Egész évre — — — — 24 kor.
 Félévre — — — — 12 .
 Negyedévre — — — — 6 .
 Egy hóra — — — — 2 .
 — Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
 Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
 mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 260. szám.

Csütörtök, nov. 12.

Az új választói jog.

— nov. 12.

Tegnap megtörtént végre a nagy esemény: Andrassy Gyula gróf belügy-miniszter beterjesztette a képviselőház elé a választói jog reformjáról szóló javaslatot, amelyre a jelenlegi kormány a paktum értelmében kötelezve volt.

Ezuttal nem megyünk bele a javaslat bírálatába, egyrészt, mert álláspontunk a reform kérdésében ismeretes, másrészt, mert a javaslat még csak tervezet, a melyen életbelépéséig előreláthatólag több változás fog történni s így bizonyos részein esetleg meddő kritikát gyakorolnánk.

Most csak főbb vonásaiban ismertetjük és jellemezzük a magyar parlamenti életben korszakot jelentő reformot, hogy mi is hozzájáruljunk a javaslatnak minél szélesebb körben való megismertetéséhez.

A javaslatnak lényege az, hogy az országgyűlési képviselőválasztáson választói jogot kíván adni minden férfinak, aki magyar állampolgár, életének huszonegyedik évét betöltötte, állandó lakással bír, nem áll a választói jogosultsággal összeférhetetlen közzolgálatban és a választói jogosultságból nincs a törvényben körülírt kizárási okok alapján kizárva. A javaslat a választói jogosultsághoz legalább egy évi lakást kíván ugyanabban a községben. Azok a választók, akik írni és olvasni tudnak (közvetlen választók), közvetlenül és személyesen, a többiek (összeválasztók) közvetve és megbízott útján gyakorolják választói jogukat.

Ez a rendelkezés a javaslat alapelve, mely a voltaképpeni reformot alkotja, amely a jelenlegi választójogi törvénytől eltérve, a magyar választói jogot egészen új alapra helyezi.

Ezt az új alapot azonban egy másik lényeges rendelkezés bizonyos formák közé szorítja. Ez a rendelkezés pedig az a bizonyos pluralitás, amely a szavazatokat, mint ismeretes, három kategóriába osztja azzal, hogy egyeseknek hármas, másoknak kettős és végül csak egyes szavazati jogot ad.

Az ütköző pontja a javaslatnak ez a pluralitás, mert ezt a pluralitást pártolóival szemben a nagy tömegek jogtalannak, igazságtalannak s vele az általánosság elvét meghamisítottak tartják.

Andrassy és a kormány az államérdekre hivatkoznak itt, a másik tábor viszont a népjogokra, amely szerintük ilyen korlátozásokat nem tűr meg. Az igazságot ebben a következmények fogják eldönteni, amelyek ma még előreláthatatlanok, bár az előjelek ma nem sok kedvezőt ígérnek.

A harmadik sarkalatos pontja az új javaslatnak a szavazás mikéntje, amely a javaslat szerint nem titkosan, hanem mint eddig, nyilvánosan történnek.

Ezt az indokolásban a belügyminiszter a többi közt azzal okolja meg, hogy nem volna helyes ilyen a választási rendszer alapját megváltoztató reformmal egyidejűleg az eljárás összes kérdéseit is megváltoztatni. De a belügyminiszter azért sem vette fel a javaslatba a titkos szavazást, mert a meggyőződése szerint több és nyomatékosabb érv szól ellene, mint mellette. A választók nagy számánál a megvesztegetés és a végrehajtó hatalom esetleges pressziója amúgy is kevésbé érvényesülhet, az ez ellen irányuló védelem szempontjából mellőzhető a titkosság, mely különben éppenséggel nem zárja ki a visszaélések lehetőségét, az izgatók terrorizmusát pedig megkönnyíti.

A titkos szavazás megállapítása gyengíti azt a helyes erkölcsi elvet, hogy mindenkinek lelkiismeretbeli kötelessége, hogy birjon a vélemény szabad nyilvánításának bátorságával. Csak káros hatással lehet az a törvény, mely ahelyett, hogy a nyíltságot tenné kötelességgé, a titkolódzás jogát erősíti meg.

Végül nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a titkos szavazás a választói jog természetével ellenkezik. A választói jog eminens közjog, amelyet nem egyéni, hanem közérdekből kell gyakorolni. A közérdekű jog gyakorlása felelősséggel jár; azt a nyilvános ellenőrzés elől elvonni nem lehet.

A szavazás nyilvánosságának fontartása ellen a legtöbb kifogás esik s konstataálni kell, hogy a javaslatnak tényleg ez a leggyöngébb pontja s a mellette fölhozott érvek ugyyszólván alig állják meg a kritikát, mert az érvekről első szempillantásra kitűnik mondvacsínált, mesterkélt voltuk.

A nyilvános szavazás nem egyezik meg egyetlen kulturálm modern választási jogával sem. Azt az érvet, hogy a titkos szavazással az eljárás összes kérdéseit meg kell bolygatni, egy pillanatig sem lehet elfogadni, mert ilyen nagy jelentőségű reformnál az eljárás megváltoztatása az eddigi lényeg megváltoztatása mellett szóba se jöhet. Az sem áll meg, hogy a presszió kevésbé érvényesülhet a nyilvános szavazás mellett, mint a titkosnál, hiszen ahol nem lehet ellenőrizni a szavazókat, nem lehet pressziót sem gyakorolni, vagy legalább is csak igen minimális mértékben. A vesztegetés a titkos szavazásnál nincs ugyan teljesen kizárva, de hogy sokkal jobban csökken, az a dolog természetéből

A „TORONTÁL” tárcája.

A kóc-gyeplő, meg a kender-hám.

Ebéd után azt mondta Novák, a kovácsmester:

— Lányom, készülődj, mert kimegyünk a tanyára. Az uraság lovait kell megpatkólnom, azonfelül elromlott a féderes hintó is. Ott künn szép tájakok vannak, kedvedre pingálhatsz.

A lány, a festőművésznő, névszerint Jolán — miután bejárt néhány festőkolóniát és még mindig nem vesztette el a hajlamát — azonnal készülődött is. Nevezetesen magára terítette a galléros köpenyét és hóna alá kapta a festékes dobozt.

— Mert hát, folytatta a gondolkodást Novák, a kovácsmester, épen séggel nem kell szegyenkedned, amiért az apád iparos. Tudom, hogy te finom urakkal szoktál érintkezni, de hát én sem vagyok a legutolsó. A plébános urak, akiknek bádög Krisztusokat szoktam készíteni a Kálváriára, mindig meg voltak velem elégedve, sőt azt is mondhatnám, hogy szeretnek. Rendesen kezelnek és úgy hívnak, hogy mester.

Azzal befogta a girhes lovat a rozszant kocsciba, fölrakta a lópatkóláshoz szükséges szerzőmokat.

— Ide ülj mellém és ne szegyenkezzél. A ló kehes volt, felszemére vak, de azért vigan ügetett az alkalmas uton. A vaksága most jól jött, mert nem vette észre az ebédutáni szenderegésből felugrázó nyulakat s szinte mondhatni, hogy szerencsétlenségében örült a vidéknek, a szeptemberi hangulatokkal teli levegőnek.

Maga a patkólás hamar elkészült, a féderes kocsinak sem volt olyan nagy baja, mint azt hinn lehetett volna, alkonyat táján megérkezett Novák a találka helyére. A kis ákácok szélén volt ez, a lankás dűlön, ahol Jolán feje alá támasztott karokkal bámult a levegőbe. A galléros köpenyét leterítette a sárguló fűre, a festékes ládikót azonban föl sem nyitotta.

— Meg van-e a kép? kérdezte az öreg.
 — Nem csináltam semmit, felelte a lány, nincs hangulatom. Aztán meg a levegőben síncs hangulat.

— Fenét nincs, mondta a kovácsmester, nyilván kényelmesebb a heverés.

A lány vállat vont.
 — Apám, maga ezt nem érti. Ha nincs az embernek témája, akkor hiába fog munkához. Nem megy és ezerszer is nem megy.

A kovács letelepedett a fűre és megtömté a pipáját.

— Hallod-e, Jolán, mondta derűlten, semmi

sem könnyebb annál! Jó, hogy szóltál, mert bennem rejlik az elégtétel, meg a téma. Nekem nagyon tetszik ez a vidék, aztán a ló sem kutya, habár vak a felszemére. Ez a téma.

— Ez? kérdezte álmos hangon a lány.

— Persze!

— Aztán hogy menne tovább?

— Hát igen szépen. A szekeret felfordítanám, bográcsot kötnék az aljára és főznék benne.

— Ugyan mit?

— Semmit, de te ugy csinálhatod, mintha főne benne valami, teszem azt bürge-paprikás. Az embereknek nem kell azt tudniok, legkevésbé, hogy csak viz rotyog az üstben.

A lány szeméből kezdett tünedezni az álom. (Ő ugy hívta, hogy művészi álmodozás.) A kovács pedig egyre jobban tűzbe jött.

— Látod, ilyen apád van neked! Szegény vagyok ugyan, kóc-gyeplőt, meg kender-hámot használok, hogy teljék az iskolázatásodra, de még egy képedet se láttam azon az ákácson kívül.

— Mondtam már, apám, hogy utban vannak. Páris nem száz lépésnyire van tőlünk, idő kell hozzá, míg megérkeznek.

— Jól van hát no, csak fogj hozzá. Mert a javát még el sem mondtam. Ez olyan gyönyörű kép lesz, hogy mindenkinek feltűnik, tudni-

FIGYELEM!

FIGYELEM!

FIGYELEM!

PETRY JAKAB :: NAGYBECSKEREK

Ajánlja az igen tisztelt vevőközönségnek becses figyelmébe dúsan felszerelt raktárát a legújabb fazonban és legizlésebb kivitelben készült

férfi, női és gyermekruháit, valamint férfi- és fiu-kalap különlegességeit,

nemkülönben a legjobb minőségű bel- és külföldi szöveteket feldolgozó mérték utáni szabóságát, ugyszintén a saját műhelyében és felügyelete alatt készült női szőrmekabátokat, colliereket és karmanyukát. Nagy választékot tart szőrmével bélelt saját készítményű vadász- és gazdász-kabátokból, asztrachán és trászán és másnemű prémsapkákból, valamint nyers prémekből is. Elfogad mindennemű szőrmearu készítményt vagy új fazonra való izlésszerű átalakítást.

JUTÁNYOS ÁRAK.

895—x 19

PONTOS KISZOLGÁLÁS.

folyik, mert ha valaki nem ellenőrizheti a megvesztegetetteket, aligha fogja olyan könnyen vesztegetésre adni a fejét, hiszen nem tudja, hogy nem hiába dobta-e ki a pénzét. De még a kormány szempontjából fölhozott az az érv sem való, hogy az ugynevezett izgatók terrorizmusát a titkos szavazás megkönnyíti. Terrorizmus lehetséges a titkos választói jog mellett is, az kétségtelen, de ismét az ellenőrizhetetlenség folytán nem lehet a terrorizmusnak olyan hatása, mint a nyílt szavazás mellett, ahol a szavazó tömeg lepel nélkül állván, a terrorizmustól félve, még meggyőződése ellenére is kénytelen a terrorizálóknak engedni.

Ezek az érvek tehát igen naivak a nyílt szavazás mellett, a többi érvek meg szépen hangzó teóriák, amelyek azonban az életközdelem kritikus pillanataiban semmiféle téren nem érvenyesülnek, annál kevésbé a politikában.

Ezek a fő-fő pontjai az új választói javaslatnak, amelyek ellen a legtöbb és a legsúlyosabb kifogások merülnek föl s amelyek éppen a magyar állam és a magyar alkotmányosság érdekében módosítást kívánnak s ami a javaslat tárgyalása során valószínűleg, legalább lényeges részben, meg is történik. Ez az ország rendje, békéje, nyugalma és az igazság érdekében kívánatos is volna.

Vérzegénység

ellensúlyozásul tessék SCOTT-féle Emulsiót használni, amely a vért gazdagítja és a test husát szilárdá és egészségessé teszi.

A Scott-féle Emulsió

Az Emulsió
vására
a SCOTT-féle
indókeres
jegyét - a ha-
lási - kérjék
egyedben
vevni.

egyaránt hatásos fiatalnak és öregnek. A gyors javulás meglep és kielégít.

Próbálják meg

és meg fognak erről győződni, mint ahogy ezren és ezren győződtek meg róla az utolsó 32 év lefolyása alatt.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógyszertárban.
830b-73

illik engem is rápingálsz. Én főzöm a bürgét és azt a címet adjuk neki, hogy idill a tanyán.

A lány lustálkodva nyújtzkodott még egyet, de már kacagott.

— Maga, apám, maga? Ebben a gunyában? A kovács sértődötten pattant föl.

— Nem vagyok én olyan ostoba azért, mert kőből van a gyeplőm és kenderből a hámom, tudom, milyen képre mi illik! Majd levelem ezt a ruhát és itt ülök, mint a parasztlak. Gyolcsban. Az akkurat megfelelő lesz.

Szinte hempergett, úgy nevetett a lány.

— Jaj, apám, ne nevetessen annyira, mert beteg leszek. Nem tudom én magát úgy megfesteni, annyira furcsa volna az.

— Lesz, vagy nem lesz? kérdezte ingerülten Novák, a kovácsmester.

S hogy a lány még mindig a bolondját járta, föl pattant a kocsi, onnan mondta fegyhérről.

— Fölülhetsz te is.

A vak ló most kissé mélabusan ballagott, de hát újabb terheket kellett vinnie, keserűségét az apának, ki nagyokat csapkodott feléje.

— Gyí, te gebe, mit hencegsz, mikor le sem tudnak festeni.

A kezdődő szél eloltotta a gyufáját, nem tudott pipára gyújtani.

— Majd fölhangyok a dohányzással is, morgogta. Főlsleges pénzkidobás az egész, nem való szegény embernek. A szegény ember gyűjtse a garasait, hogy a kisasszony lánya szórakozzék Párisban.

Egy kissé elhallgatott, azalatt forrtak belül az indulatok.

— Te, mondta hirtelen, az ákácok képed nekem sehogy sem tetszik. Nagyobb rajta a fa, mint a torony, hát ki látott már ilyesmit?

— A távlat teszi, jegyezte meg igen halkán a lány.

— Fene abba a távlatba, te csinálod, hát csinálj meg tisztességesen. De ne röhgötsd ki magad! Majd kiégett a szemem, mikor a

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (tel-fon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 9/15 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délen gőzfürdő. A kádfürdő reggel 6-tól este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A szabad iskola (munkás gimnázium) november hav előadásai a következők:

November 13-án 8-tól 10-ig Magyar irodalom.
November 18-án 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Gazdasági földrajz.

November 20-án 8-tól 9-ig Történelem; 9-től 10-ig Gazdasági földrajz.

November 25-én 8-tól 9-ig Történelem; 9-től 10-ig Magyar irodalom.

November 27-én 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Nemzetgazdaságtan.

Nov. 19., 20., 21., 22. Országos vásár Nagybecskereken.
Nov. 25. Tenyész baromfi vásár.

December 7. Közig. bizottság ülése.
December 10. Rendkívüli megyei közgyűlés.

— **Személyi hir.** Botk a Béla főispán néhány napi távollét után Oléczről visszaérkezett Nagybecskerekre.

— **Erzsébet királyné emlékezete.** Boldog emlékeztető Erzsébet királyné névnapjának évfordulóját november 19-én hagyományos gyászünnepel ilik meg az idén Nagybecskereken. Az összes iskolákban emlékünnepélyeket rendeznek, melyeken beszédekkel és szavazatokkal hódolnak a királyné emlékének. A főgimnáziumban különösen szép ünnep lesz és itt dr. Czirbusz Géza tanár fog emlékbeszédet mondani Erzsébet királynéről. A nagybecskereki róm. kath. plébánia templomban pedig d. e. 10 órakor istentisztelet lesz a királyné lelkiüdvéért.

— **Tanácsülés.** Nagybecskerek város tanácsa ma délelőtt 11 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen kisebb jelentőségű folyó ügyeket intéztek el.

— **Dr. Vértessy Gyula távozása.** Emilittük már, hogy dr. Vértessy Gyula, a jeles író, Torontálvármegye tanfelügyelője távozik Nagybecskerekéről s temesvármegyei tanfelügyelő lesz. Ezt az értesülésünket most megerősíti a hivatalos lap, amely tegnapi számában közli, hogy a m. kir. vallás- és közoktatási miniszter dr. Vértessy Gyula torontálvármegyei tanfelügyelőt ugyanabban a minőségében Temesvármegyébe helyezte át.

— **Uj gör. kel. főesperes.** Létics György dr. temesvári gör. kel. szerb püspök Sztakics Zsárkó nagybecskereki gör. kel. szerb plébánost a nagyváradi esperességi kerület főesperesévé nevezte ki.

szomszédasszony észrevette és elég csipősen figyelmeztetett rá. Azt kérdezte, hogy Párisban mind ilyen törpék a toronyok?

A lány csak sóhajtott.

— Aztán vigyázz, ugratta bele magát még jobban az ingerültségbe Novák, mert ha ilyen bolondságokat csinál, a város nem ad több stipendiumot.

Otthon az öreg asszony, a tőpörödött kis Novákné, nem tudta megérteni, hogy mi történt? Hanem azért nem kérdezősködött, mert az ilyesmi rendszerint rosszul szokott végződni s mire való lélekveszedelmeket támasztani, ha azok hiábavalók?

De főlsleges is volt ezuttal minden érdeklődés, mert kezdte már is maga a kovács.

— Neveljen föl az ember egy festőművésznek kisasszonyt, vonja meg miatta szájától a falatot, mondhatom, hogy nagyon érdemes.

Az asszony csak bólintott a fejével, a lány pedig lefeküdt vacsora nélkül.

— Te, kiáltott feléje az ember, annyit mondok, hogy kidobd ám a szobádból a poshadt dinnyéket, nekem ne pingálj ilyen mocskokat, mert széttépem a képet.

S a legteljesebb haraggal kezdte magyarázni az asszonynak.

— Adok neki témát, soha olyan jó képhez nem jut. S azt hiszed, hogy kell neki? Én mondom, hogy nem kell. Csak hogy gyanitom a titkos rugóját a dolognak: derogált a kisasszonynak lefesteni az apját! Ez az!

Ejszaka pedig, mikor a lány nyitott szemmel hajszolta a művészi álmokat, szomjas lélekkel szivta magába azokat a képeket, amiket csak látni lehet, de megfesteni talán soha, — Novák újabb ötletet kevert a dörmögésébe.

— Asszony, mondta emelt hangon, juttasd reggel eszembe, hogy tisztességes gyeplőt, meg hámot vásároljak. Legyen legalább rendes holmim, ha már nem tudtak lefesteni.

Sz. Szigethy Vilmos.

— **A szabad iskola.** A torontálvármegyei magyar közművelődési egyesület munkás-gimnáziumában tegnap volt a harmadik előadás, amely alkalommal Jakab Dávid tanár folytatta előadását a magyar történelemből, utána pedig dr. Czirbusz Géza, a főgimnázium tudós tanára tartotta meg folytatólagos előadását a gazdasági földrajzból, ezuttal is igen érdekesen és nagy figyelem mellett. A tegnapi előadáson ismét nagyszámu hallgatóság jelent meg s megint jelentkeztek új rendes hallgatók, úgy, hogy a rendes hallgatók száma eddig már hatvanöt. A tegnapi előadás előtt osztotta ki a rendes hallgatóknak Knyaskó Lajos igazgató a fölvételi jegyeket s akik még nem kapták meg, azok a legközelebbi előadáson vehetik át. A jövő előadás nem szombaton, hanem november 13-án pénteken lesz s egyes munkásszakmák kérésére ezentul az előadások minden héten szerdán és pénteken lesznek. A szabadiskola előadásait minden élethivatásu felnőtt férfi és nő egyaránt díjtalanul látogathatja.

— **Katonai szemle.** Kornhaber Adolf honvédezedes ma Nagybecskereken időzött s szemlét tartott az itteni honvédszázalaj felett.

— **Köszönet.** Az „Iskolagyermekbarát”-egylet céljaira legutóbb dr. Vinczehid Ernőné 10 koronát és Billitz János 5 koronát adományoztak, mely nemeslelkű adományokért hálás köszönetet mond az egylet vezetője.

— **Tanítógyűlés.** A Délmagyarországi Tanítóegyletnek zombolya-nagyikindai fiókjá tegnap délelőtt 9 órakor tartotta meg ezidei őszi közgyűlését a nagyikindai róm. kath. népiskola dísztermében. A gyűlésen előadásokat tartottak: Práger Benő a hangoztatás módszereiről (gyakorlati előadás). Róth Nándor horvátkirályi tanító „A nevelésről”, Martin János „A gyermeknevelésről”, továbbá Zappe Ferenc zombolyai állami tanító disszertációt tartott. Az egyleti ügyek elintézése után a tanítók az ipartestületi vendéglőben társas ebédre gyűltek össze.

— **Tenyészbaromfi vásár Nagybecskereken.** A megyei gazdasági egyesület ez évi november hó 25-én d. e. 9 órakor Nagybecskereken tartja IX. tenyészbaromfi vásárát, mely alkalommal mintegy 350 darab nemes baromfi (orpington, emdeni lud és pekingi kacsa) fog vásároltatni, részint a megyei gazdasági egyesület általi kiosztás céljára, részint a vármegye több községe számára a nagybecskereki m. kir. állattenyésztési felügyelő által. A vasuton küldendő nemes baromfiak a gazdasági egyesület címe alatt adandók fel, a kocsin érkező küldemények pedig mindjárt a vásár színhelyére, a nagybecskereki fedezettési állomás udvarába szállítandók. Aradáci-utca, a vasuti átjáró mellett.

— **Nagyikinda virilistái.** Most állították össze Nagyikinda város legutóbb adót fizető polgárainak névsorát, amely szerint a város virilistái a következők:

Gör. kel. szerb hitközség, Bohn Mihály és társa, Joanovits István, Budisin Mita, Draxler Ferenc, dr. Hochstrasser János, Bogdán Márkó, Kasztory János, özv. Krausz Miksané, Draxler Lipót, Budisin Sándor, Braun Manó, Telbisz György, dr. Wolf Jakab, Budisin Gavra, Budisin Nika, Vinczehid Izsó, dr. Stefan Kristóf, Budisin Milán, Joanovits Alexa, Gajcsits Melánia, Pavlicsek József, Kolarovits Jánosné, Budisin Jóca, dr. Kikindai Győző, dr. Vlachovits Iván, Vojnovity Voislav, Angner Anna, özv. Adamovits Miklósné, Lakovits Dusan, Joanovits Gyura, Varrangyin Gyurica, Horváth Károly, Indrikovits Rezső, Szandity Mária, Rajkov Mladen, Tellecsky Kristóf, Lotity Milivoj, Szandity Uros, özv. Joanovits Danica, dr. Schwarcz József, Gencsy Gyula, dr. Gránics Rankó, Veszelinov Milos, Riehle Mórné, Indrikovits János, Dipping József, Bayer Alajos, Sibul Milos, Veszelinov Ráda, Winter János, Trifunácz Novák, Joanovits György, Szabó István, id. Wener János, dr. Bogdán Zsivkó, Veszelinov Cséda, Karancsev Milica, Radovits Sándor, Vlachovits György, Németh Antal, Dungserszky Novák, dr. Varró Ignác, Iszakovity Paulina, ifj. Wener János, dr. Paesu János, dr. Grubits Tivadar, dr. Vidák Arsen, Karancsev Péra, dr. Wolf Lipót, dr. Zsiros Lajos, Szabó János, dr. Erling Károly, Radovits Vászta, Quintusz Miklós, Veszelinov Száva, Roth Gergely, dr. Valovits Gyula, Eile József, Schuld Péter, dr. Kácsér Zsigmond, Kraszin Jéfta, Lepedát Dusan, Mirkov János, Winkler Antal, Milosev Ilija, Liszul Zsivkó, Grosz Samu, Bohn Mihály, dr. Jaksits Jóca, Fischer János, ifj. Szimits Pál, özv. Wotticzky Zsigmondné, Prekajszky Péter, Sibul Ráda, Kern Pál, Mayer Mihály, Jankov Nika, Frankl Jakab.

— **Elveszett kézitáska.** A napokban a vármegyeháztól a Melenczei-utcaig elveszett egy fekete kézitáska kevés aprópénzzel. A megtaláló kéri a kézitáskát a rendőrségnek átadni.

— **Baleset a téglagyárban.** Sulyos baleset történt nemrégiben az iteni Stagelschmidt-féle téglagyárban. Levai Gyina 21 éves munkásnő ugyanis a cserép sajtólónál volt alkalmazva és munkájában vigyázatlanságból a balkeze valahogy belekerült a gépbe, amely azt teljesen szétrombolta, úgy, hogy valószínűleg egész életére nyomorék marad. A baleset ügyében a nagybecskereki rendőrség ma tartotta meg a vizsgálatot. Több tanu kihallgatása után a rendőrség konstata, hogy a baleset körül senkit sem terhel mulasztás, mert a baleset Levai Gyina vigyázatlansága következtében keletkezett.

— **A makói kupaktanács.** Makó város tegnapi közgyűlésén olyan botrány játszódott le a közgyűlési tefemben, melyhez hasonlóra nem igen emlékeznek a makói városatyák. A botrány története a következő: Hervay István makói alispán átiratban kérte a közgyűlést, hogy a szegénysorsuak számára engedjen át a város 20 hold területnyi földet. A közgyűlés a föld átengedését megtagadta, ellenben Apátfalva község megszívlelte az alispán nemes célu óhaját és száz szegénysorsu földművesnek adott földet a község tulajdonából. Ebből az esetből kifolyólag két makói lap, a „Makói Ujság” és a „Maros” megtámadta a városi közgyűlést és a városatyákat, akik a köző és a nemes cél érdekeinek ellenségei. Erős kritikát gyakorolt a két ujság a köztörvényhatósági bizottsági tagok eljárása felett és rosszaságát fejezte ki azon, hogy a kért 20 hold földet megtagadták az éhezőkötől, a nyomorogótól. A közgyűlésen szóba került újra az ügy, óriási kavargás támadt és amire még nem volt példa, a városatyák egy része rálámadt a fenti lapok jelen volt két szerkesztőjére. Purjeszre és Rheere, a kik a támadó cikkeket írták. Durva, becsületsértő kifejezésekkel illették a sajtó képviselőit és már majdnem tetlegességre került a sor, midőn a két ujságíró elhagyta a közgyűlési termet. Érdekes a dologban még, hogy az egyik szerkesztő, Purjesz köztörvényhatósági bizottsági tag is. A makói kupaktanács eljárásával szemben a makói ujságírók elhatározták, hogy egyöntetű eljárást fognak követni és ügyük támogatására felkérnek az összes ujságírótestületeket. Addig talán észretérnek a kupaktanács tagjai.

— **Szerencsétlenül járt tanító.** Mint Grabácrról jelentik, Moór Miklós nagyösi tanító a napokban részt vett a Grabácson tartott tanítói gyűlésen és amikor hazafelé indult, utközben a lovak megbokrosodtak, miáltal a kocsit feldőlt és a benne ülő tanító oly szerencsétlenül bukott ki a kocsiból, hogy lába eltört.

Egy népszer. A „Moll-féle sósborszesz” által a betegeknek egy époly gyógyhatásu, mint olecsó szer nyújtatik köszvényes és csuzos bántalmaknál, sebeknél és daganatoknál. Egy üveg ára utasítással együtt 2 kor. Sztéküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által, Bécs, I., Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kérendő az ö gyári jelvényével és aláírásával. (d)

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

— **A képviselőház ülése.** —

Budapest, nov. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A tegnapi nagy parlamenti esemény után ma alig volt képviselő az ülésteremben s a karzatok tegnapi nagy zsufoltsága is eltűnt és csak úgy kongott a Ház mindenféle az ürességtől. Csupa apró ügy volt napirenden, amelyek iránt alig érdeklődött valaki s gyors egymásutánba morzsolt le a Ház több törvényjavaslatot.

Justh Gyula elnök pont 10 órakor nyitja meg az ülést alig 15–20 képviselő előtt. A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Daranyi Ignác földmívelési miniszter betérjesztí a borhamisításról és a hamis bor forgalomba hozásáról szóló törvényjavaslatot,

Güntner Antal igazságügyminiszter pedig a Budapesten felállítandó főudvarnagyi bíróságról szóló törvényjavaslatot.

Hentz Károly a képviselőház zárszámadási bizottságának a jelentését, **Okolicsányi László** az állandó igazoló bizottság jelentését, **Hoitsy Pál** pedig a pénzügyi bizottság jelentését terjesztí be a főváros fejlesztésére vonatkozó törvényjavaslatról.

Héderváry Lehel a mentelmi bizottság jelentését mutatja be **Pető Sándor** képviselő ügyében, aki a bizottság javaslata szerint tegnapi viselkedéséért köteles a Házat ünnepélyesen megkövetni. **Pető Sándor** azonban a mai ülésen nem volt jelen.

Simonyi-Szemadám Sándor ezután ismerteti a csekk törvény módosításáról szóló törvényjavaslatot s hivatkozva a visszaélésekre, amelyek a törvényjavaslat módosítását szükségessé teszik, ajánlja a javaslatot elfogadásra.

A törvényjavaslatot **Surmin György** horvát képviselő felszólalása után általánosságban és részleteiben is elfogadták.

Nagy Emil előadó a kereskedelmi üzletek átruházásáról szóló törvényjavaslatot ismerteti és ajánlja elfogadásra s a javaslatot vita nélkül el is fogadják.

Röck Iván előadó hosszabb beszédben a vízi beruházásokról szóló törvényjavaslatot ismerteti s hosszabb beszédben kifejti annak szükségességét és előnyeit. A javaslatot elfogadásra ajánlja.

Beszéde után szünet következett, majd megindult a vita, amely itt már hosszabb volt, mert a horvát képviselők egymásután emelkedtek szólásra.

Az ülés folyik.

Uj titkos tanácsosok.

Budapest, nov. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint politikai körökben beszélnek, a király **Thaly Kálmán**nak, továbbá **Hadix János** gróf, **Bolgár Ferenc** és **Tóth János** államtitkároknak a belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta. A kiüntetések a hivatalos lap legközelebbi száma fogja közölni.

A választói jog.

Budapest, nov. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A függetlenségi és 48-as párt ma este 6 órakor ülést tart, amelyen kijelöli a maga részéről a választói jogról szóló törvényjavaslat tárgyalására kiküldendő 31-es bizottság tagjait.

Mint politikai körökben beszélnek, a választói jogról szóló törvényjavaslat előadója **Csizmazia Endre** lesz.

A képviselőház folyosóján ma délelőtt **Andrássy Gyula** gróf belügyminiszter több képviselővel beszélgetett a választói jogról. A vita középpontjában **Hentz Károly** néppárti és **Lengyel Zoltán** balpárti képviselő állott s az utóbbi kijelentette, hogy miután a javaslat sérti a jogegyenlőség elveit, a balpárt nem fogja megszavazni. **Andrássy Gyula** gróf belügyminiszter a beszélgetés során több olyan kijelentést tett, amelyből arra lehet következtetni, hogy a javaslatnak bizottsági és képviselőházi tárgyalása során lényeges módosítások fognak történni a javaslaton.

A magántisztviselők országos szövetsége tegnapi gyűlést tartott, amelyen kimondta, hogy a legszélesebb körben agítálni fog a plurális választói jog ellen s követelni fogja az általános, titkos, közvetlen választói jogot.

A koalíciós pártok értekezlete.

Budapest, nov. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A koalíciós pártok tegnap este 6 órakor a függetlenségi pártkör helyiségében értekezletet tartottak, amelyen a képviselőház mai ülésére kitűzött törvényjavaslatokat tárgyalták.

A képviselőház ülései.

Budapest, nov. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház folyosóján ma délelőtt azt híresztelték, hogy a képviselőház üléseit rövid idő múlva megszakítják. E híresztelések szerint csak a **Bosznia** és **Herczegovina** annexiójáról szóló törvényjavaslatot és néhány kisebb javaslatot fognak letárgyalni és azután szünetelni fog a Ház. A szóbeszéd azt állítja, hogy ez a sulyos külügyi helyzet, nevezetesen a balkáni bonyodalmak miatt történné. Ezt a híresztelést azonban mind-

eziideig nem erősítették meg s valószínűleg csak politikai pletyka az egész.

Az osztrák-magyar bank új kormányzója.

Budapest, nov. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik: Itteni beavatott körökben erősen tartja magát az a hír, hogy az osztrák-magyar bank új kormányzója **Lukács László** volt pénzügyminiszter, vagy **Popovics Sándor** jelenlegi magyar pénzügyminiszteri államtitkár lesz.

Az új osztrák kormány.

Budapest, nov. 12. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Bécsből jelentik, osztrák politikai körökben elterjedt hírek szerint az új osztrák kormány a következőképpen alakulna meg: Miniszterelnök és belügyminiszter: **Bienerth báró**, pénzügyminiszter: **dr. Bilinszki**, vasuti miniszter: **Derschatta**, honvédelmi miniszter: **Georgi**, kereskedelmi miniszter: **dr. Ebenhoch**, közoktatásügyi miniszter: **Stürgkh gróf**, igazságügyminiszter: **dr. Sylvester**, földmívelésügyi miniszter: **Praschek**, munkaügyi miniszter: **dr. Fiedler**, tárca nélküli miniszter: **Lichtenstein** Alajos herceg, német miniszter: **dr. Pergelt**, lengyel miniszter: **Abrahamovics** és cseh miniszter pedig: **dr. Hruban**, vagy pedig **Thun Jaroslav** gróf.

A balkáni események.

Budapest, nov. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, a Times tudósítója kérdést intézett a szerb külügyminiszterhez **György** szerb trónörökös agresszív viselkedése dolgában, amire a külügyminiszter kijelentette, hogy a trónörökös eljárását nem kell komolyan venni.

Budapest, nov. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A belgrádi „Mali Journal” szerint a Konstantinápolyban időző **Novakovic** szerb megbízottnak sikerült egy Törökország és Szerbia közötti szövetséget biztosítani.

Budapest, nov. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az utóbbi időben különböző hírek keringtek arról, hogy állítólag szerb bandák betörték volna **Boszniába**, hogy a közös katonák és tisztek közül többen átpártoltak s hogy egy katonát megöltek volna. Hivatalos oldalról most ezeket a híreket a leghatározottabban megcáfolják.

Elhunyt színigazgató.

Szeged, nov. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) **Makó Lajos**, a szegedi színház igazgatója ma reggel hirtelen elhunyt. Makó tegnap este még játszott a Bánk-bánban és semmi baja sem volt. Ma reggel hirtelen rosszul lett és csakhamar kiszenvedett. Szívszélhűdés ölte meg.

Határidő-üzlet.

Budapest, nov. 12. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: **Buza** (április 1909.) . . . 25.16 — —
Rozs (novemberre) . . . 21.50 — —
Rozs (áprilisra 1909.) . . . 20.92 — —
Zab (áprilisra 1909.) . . . 16.96 — —
Tengeri (áprilisra) . . . — — — —

Felelős szerkesztő: **SOMFAI JÁNOS.**

Nyílttér.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.)

NESTLÉ
az egészséges gyermeklaktáció
és a beteg gyermek, a gyomorbetegségek régóta bevált tápláléka.
Megóv a hányástól, hasmenéstől, béluhorról és elhárítja ezeket.
A gyermekápolásról ismeretű füzetet ingyen küld. NESTLÉ
Wien, Biberstrasse 11.

4790 1908. kgb. sz. Torontálvármegye közig. bizottsága.

Hirdetmény.

A nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. minisztérium 84834—II/1908. sz. a. kelt rendeletével a Temesbégavölgyi vízszabályozó társulat céljaira Istvánvölgy község határában szükségelt földterületekre nézve a kisajátítási eljárást elrendelvé, a tárgyalást **f. évi dec. 2-án d. e. 10 órakor** Istvánvölgy községben (község-házánál) fog megtartani.

Felhivatnak tehát az érdekelt felek, hogy fenti időre kitűzött tárgyaláson annál inkább megjelenjenek, minthogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelt felek közül senki sem jelenik meg.

A kisajátítási tervrajz és összeírás Istvánvölgy község-házánál 15 napi közszemlére kitétetett.

Nagybecskerek, 1908. évi nov. 9.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága.

Főispán távol:

Jankó Ágoston,
alispán.

1016—3.1

GARÇON LAKÁS

mely áll egy udvari és egy utcai külön bejárattal, elegánsan butorozott, egymásba nyíló szobából,

= kiadó =**MENCZER LIPÓT** házában,

Melencei-utca 289/7. szám alatt.

695—x.4

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-utca 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellék-helyiségekkel, villanyvilágítással és nagyon szépen parkirozott udvarral.

SOLYMOSSYÉ BRÁJER MÁRIA.

(551—x.35)

Az Arpád-utcai 637/15. sz. házában több kisebb és nagyobb

lakás**azonnal kiadó.**

Tudakozódni e lap kiadóhivatalában lehet.

766—x.40

Vonatok érkezése és indulása
Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1908. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Panesováról: délután 5 óra 40 p.

Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.

Szegedről: (mótorokcsi) d. e. 9 óra 47 perc.

Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.

Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.

Panesováról: reggel 8 óra 27 perc.

Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.
este 7 óra 05 perc.

Csösztelekről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó. 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Panesovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.

Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.

Szegedre: (mótorokcsi) délután 1 óra 15 perc.

Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.

Temesvár, Versecz, Antalfalva—Panesova és Alibunára
reggel 3 óra 33 perc.

Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p.
délután 5 óra 25 perc.

Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e.
11 óra 38 perc.

Csösztelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasár-
napon 2 óra 10 p. délután.

Temesvárról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasár-
napon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.

Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasár-
napon délután 2 órakor.

Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasár-
napon délután 5 óra 31 perc.

Az Ambrózi, ezelőtt
Ressitzer-féle házában
(a Lloydal szemben)

egy szép lakás

és pedig 3 szoba és
mellék-helyiségekkel
azonnal, vagy 1909.
évi február hó 1-től

■ kiadó. ■

Bővebb tudósítást
LANGER ADOLF urnál
Tomasováczi-utca.

1011—3.3

Vendéglő-megnyitás.

Az Arpád-u. 638/15. sz. házában
levő vendéglő ujonnan át-
alakítva, mint

Vendéglő a Naphoz

018—x.15

megnyilt.

Mindenkor jó valódi borok
és egyéb italok, valamint
ételekről gondoskodva van.

Kerestetik

egy képesített, lehetőleg szerb anyanyelvű

segédjegyző.

Egyelőre csak mint havidijas munkaerő, utóbb ezen segédjegyző-ellenőri állás, mely most van a rendszeresítés végső stádiumában, választás útján élethossziglan lesz betöltve. — Mostani fizetése havi 100 kor. Különbben az állás évi 1000 kor. fizetés és 240 kor. lakbérrel van tervezve.

Kvatsák Nándor jegyző, Szerbelemér.

1012—3.3

Egy, a kellő műveltséggel bíró fiú

mint tanonc felvétetik

ALMÁSY és SZEPESSY

könyv-, zenemű- és

• papirkereskedésében

Nagybecskerek, Hunyady-(fő)-utca.

1007—x.3

ELSŐRENDŰ CIPŐK NAGY RAKTÁRA**WEINBERGER K.**

Nagybecskerek, Hunyady-fő-utca 23.

Hatalatlan olcsón árusítok jó cipőket, u. m.:

Főrlak részére:

amerikai sevro-bergsteiger 11 K.
ugyanaz gombos 12,
box bőr cugos vagy
bergsteiger 12 K.

Nők részére:
box vagy amerikai sevro,
füzős 10 K.

ugyanaz gombos 11
A legjobb gyermek cipők
szinten olcsó árban.

Videki megrendeléseket az
arak rendkívüli olcsósága
daczára két pár rendelésnél
bérmentve eszközöm.

Viszontel-
árusítóknak
méréselt árak.**RÁMPÁS**

dr. Brájjer Lajos
= szőlőjéből.

Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a házmesternél).

822—x.41

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVÉTELEK A „TORONTÁL” KIADÓHIVATALÁBAN.